

RESUMÉ (DANISH)

Frisører udsættes dagligt for diverse frisørprodukter indeholdende kemikalier med potentielt allergifremkaldende og irriterende egenskaber. Særligt huden og luftvejene er udsat, og frisørerne er som følge heraf i risiko for at udvikle arbejdsbetingede hud- og luftvejssygdomme. Forekomsten af arbejdsbetingede hud- og luftvejssygdomme hos frisører tidligt i deres karriere – altså under frisøruddannelsen – er hidtil dårligt belyst og især prospektive studier, der følger frisørerelev over en længere periode, mangler.

Flere studier peger på, at den primære årsag til astma og rhinitis hos frisører er inhalation af persulfater, som er små lavmolekylære salte, der findes i hårblegemidler. Mekanismen hvormed persulfater inducerer astma og rhinitis hos frisørerne er endnu ukendt, og dermed er udredningen af disse patienter en udfordring idet værdien af typisk allergitest, så som priktesten og histamin release testen, er usikker. Den specifikke inhalationstest, med provokation af patientens luftveje med persulfater, anses for at være gylden standard i udredningen af mistænkt persulfat-induceret astma og rhinitis, men den eksisterende validerede metode er desværre meget tidskrævende.

Denne afhandling består af tre studier, et epidemiologisk og to kliniske. De overordnede formål var: 1) at bestemme prævalensen og incidensen af hud- og luftvejssygdommen hos danske frisørerelev og sammenligne disse med forekomsten hos unge fra baggrundbefolkningen, samt at undersøge hvor mange der dropper fra frisøruddannelse pga. disse, 2) at optimere diagnostikken af persulfat-induceret astma og rhinitis ved at undersøge om priktesten, ridsetesten og histamin release testen kan påvise persulfat-induceret astma og rhinitis, samt ved at etablere en mindre tidskrævende specifik inhalationstest end den hidtidigt validerede, som samtidig har en mere realistisk grad af eksponering for persulfater.

Et tværsnitstudie og en prospektivt spørgeskemaundersøgelse blev foretaget blandt frisørerelev og en kontrolgruppe af unge danskere. Resultaterne viste at frisørereleverne havde en højere prævalens af håndeksem, kontakturticaria og rhinitissymptomer end andre unge fra baggrundsbefolkningen, og at forekomsten af disse steg med varigheden af udsættelse for frisørernes arbejdsmiljø. Incidensen af hudsygdommene og rhinitissymptomer over en treårig periode var ligeledes signifikant forhøjet hos frisørereleverne. Hele 21.8 % af frisørereleverne havde valgt at forlade frisøruddannelsen, og mere end 70 % af disse angav at sygdom helt eller delvist var årsag til at de stoppede. Smerter i bevægeapparatet og hudsygdomme var de hyppigste årsager til at forlade faget, efterfulgt af luftvejssymptomer.

En gruppe frisører med mistænkt persulfat-induceret astma og rhinitis og en kontrolgruppe blev testet med priktesten, ridsetesten og histamin release testen samt med den specifikke inhalationstest med persulfater. Resultatet viste at histamin release testen og ridsetesten ikke kunne benyttes til at påvise persulfat-induceret astma og rhinitis, da persulfater inducerede uspecifik frigivelse af histamin hos en andel af frisører med luftvejssymptomer samt hos ikke eksponerede asymptomatiske individer. Priktesten med persulfater syntes ligeledes at have ringe værdi i påvisningen af disse sygdomme, idet ingen af deltagerne reagerede på testen. Vi etablerede en ny metode til at udføre den specifikke inhalationstest med persulfater, som var hurtigere at udføre end den hidtidige validerede metode og som samtidig havde en mere realistisk grad af eksponering for persulfater.

På baggrund af resultaterne fra det epidemiologiske studie kan det konkluderes at frisørerelev har en højere risiko for at udvikle håndeksem, kontakturticaria og rhinitissymptomer end andre unge fra baggrundsbefolkningen, og at disse er en væsentlig årsag til at disponerede unge fravælger frisøruddannelsen som karrierevej eller hopper fra uddannelsen undervejs. På baggrund af de kliniske studier kan det konkluderes at hverken priktesten, ridsetesten eller histamin release testen kan benyttes til at påvise persulfatinduceret astma og/eller rhinitis og at den specifikke inhalationstest derfor bør benyttes til udredning af disse patienter.